

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดเชียงใหม่

เชียงใหม่เป็นเมืองที่เก่าแก่ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.1839 โดยพ่อขุนเม็งรายมหาราช พระองค์เป็นราชโอรสของพระเจ้าลาวเม็งซึ่งสืบเชื้อสายมาจากพระเจ้าลาวจิงกราช ซึ่งเป็นผู้สร้างอาณาจักรโยนก ส่วนพระมารดาของพระองค์ก็คือพระนางอ้าวมิ่งจอมเมือง ต่อมาได้ขึ้นเสวยราชย์สืบแทนพระราชบิดา "เมื่อ พ.ศ.1794 (จ.ศ.613) ณ เมืองหิริญนครเงินยางหรือเวียงเงินยางเชียงแสน ย้ายมาประทับ ณ เมืองเชียงราย ซึ่งพระองค์ทรงสร้างไว้ก่อนเมื่อศักราช 601 (พ.ศ.1782 ตามตำนานสิงหนวัติ)"¹ พ่อขุนเม็งรายมหาราช ได้รวบรวมเมืองต่าง ๆ ในอาณาจักรลานนาไทยเข้าด้วยกัน และในปี พ.ศ.1824 พระองค์ได้ยกกองทัพมาตีเมืองหริภุญชัยไว้ในอำนาจ หลังจากได้เมืองหริภุญชัยแล้ว พระองค์ทรงโปรดให้อำมาตย์คนหนึ่งชื่ออ้ายฟ้าครองเมือง จากนั้นพระองค์ได้เสด็จไปสร้างเมืองใหม่ชื่อเมืองกุ่มกาม (ปัจจุบันอยู่ในท้องที่อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่) และขึ้นครองเมืองกุ่มกาม จนกระทั่งถึง พ.ศ.1834 (จ.ศ.653 ปีเถาะ ตรีศก) ทรงดำริที่จะสร้างเมืองใหม่ขึ้นเพื่อให้เป็นศูนย์กลางของอาณาจักรลานนาไทย เมื่อเริ่มจะสร้างเมืองใหม่นั้น พ่อขุนเม็งรายมหาราช ได้เชิญพ่อขุนรามคำแหงมหาราช แห่งอาณาจักรสุโขทัย และพ่อขุนงำเมืองแห่งเมืองพะเยา ซึ่งเป็นพระสหายร่วมนำสาบาน มาช่วยกันเลือกทำเลที่จะสร้างเมืองใหม่ กษัตริย์ทั้งสามพระองค์ได้ทรงเห็นที่ราบอันอุดมสมบูรณ์ ริมฝั่งแม่น้ำปิง ตรงเชิงคอยสุเทพแล้วก็พอพระทัยยิ่ง ถึงกับพ่อขุนรามคำแหงทรงมีพระราชดำรัสว่า

¹ บุญช่วย ศรีสวัสดิ์, เชียงใหม่และภาคเหนือ (พระนคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2504), หน้า 172.

"เมืองนี้ข้าศึกจะเบียดเบียนกระทำให้ไม่ได้ คนไหนมีเงินพันมาอยู่เมืองนี้จะมีเงินหมื่น ครั้นมีเงินหมื่นอยู่จะมีเงินแสน" ¹ ส่วนพ่อขุนงำเมืองถวายความเห็นว่ "เขตของเมืองนี้ ก็จริง เพราะว่าเนื้อดินมีพรรณรังษี 5 ประการ มีชัย 7 ประการ เมืองนี้มีลัทธินักแล" ² ดังนั้นพระองค์จึงตกลงพระทัยที่จะสร้างเมืองใหม่ขึ้น ณ ที่ราบเชิงคอยนี้ โดยสร้างกำแพง เมืองค่านละ 800 วา ยาวค่านละ 1,000 วา มาบรรจบกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าและตั้งตลาด เชียงใหม่ ทั้งนี้โดยมีรับสั่ง "ให้ขุดคูเมือง สร้างพระราชวัง ตั้งหลักเมืองในวันพฤหัสบดี เดือน 8 (เดือน 6 ใต้) เพ็ญ ปีมอก อัฐศก จุลศักราช 658 (พ.ศ. 1839) พระจันทร์ เสวยฤกษ์ 16 ยาม แตรจกโกลรุ่งไว้ลักษณะในอาณินปราชสี" ³ การก่อสร้างใช้เวลา 4 เดือนก็แล้วเสร็จ และจัดให้มีงานมหรสพสมโภชฉลองนครเป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ทรงขนานพระนามนครแห่งใหม่นี้ว่า "นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่" เชียงใหม่ได้กลายเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรลานนาไทยสืบมาเป็นเวลานาน ต่อมาถูกรุกรานและตกเป็นเมืองขึ้นของกรุงศรีอยุธยาและประเทศพม่าอยู่หลายยุคหลายสมัย จนถึงครั้งสุดท้ายในสมัยกรุงธนบุรี พระเจ้าตากสินมหาราช ทรงคืนนครเชียงใหม่คืนได้จากพม่าเมื่อปี พ.ศ. 2317 ทรงแต่งตั้งพระยาจำปาน (บุญมา อินทวิวัฒน์) เป็นพระยาวิเชียรปราการ ตำแหน่งผู้ครองนครเชียงใหม่ ล่วงมาถึงสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงสถาปนาพระยาภาวดีละ (ภาวดีละ ณ เชียงใหม่) ขึ้นเป็นเจ้า มาถึงสมัยรัชกาลที่ 5 ทรงยุบประเทศราชแห่งนี้เข้ารวมกับราชอาณาจักรไทยจักราชการออกเป็นมณฑล และได้ตั้งชื่อดินแดนลานนาไทยว่า มณฑลพายัพ

¹ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาเชียงใหม่, "เอกสารคู่มือนักท่องเที่ยวจังหวัด เชียงใหม่," (เชียงใหม่: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาเชียงใหม่, 2522), (อัดสำเนา), หน้า 1.

² เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

³ บุญช่วย ศรีสวัสดิ์, เชียงใหม่และภาคเหนือ, หน้า 179.

สภาพภูมิศาสตร์

จังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่ตอนเหนือของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งประมาณ 19 องศาเหนือ เส้นแวงประมาณ 99 องศาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 307.08 เมตร หรือ 1023 ฟุต ส่วนกว้างที่สุดจากตะวันตกจดตะวันออกประมาณ 138 กิโลเมตร พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดเชียงใหม่เป็นภูเขาอันอุดมไปด้วยป่าไม้นานาชนิด มีที่ราบกว้างใหญ่อยู่แถบแม่น้ำลำคลองเป็นรูปยาวจากทางทิศเหนือลงมา มีแม่น้ำหลายสาย เช่น แม่น้ำปิง (ซึ่งเป็นแม่น้ำสายใหญ่และยาวที่สุดไหลไปบรรจบแม่น้ำเจ้าพระยา) แม่น้ำฝาง แม่น้ำแม่แตง แม่น้ำแม่ริม แม่น้ำแม่แจ่ม แม่น้ำแม่กวง แม่น้ำแม่วัก แม่น้ำแม่ขาว นอกจากนี้ยังมีภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศไทย คือ "ควอยอินทนนท์" สูงประมาณ 2,595 เมตร อยู่ในเขตอำเภอจอมทอง และอำเภอแม่แจ่ม ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณ 70 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อของจังหวัดเชียงใหม่

ทิศเหนือ	จดเขตรัฐเมืองบัน รัฐเชียงตุง แห่งรัฐฉานของสหภาพพม่า โดยมีคอยกอก คอยอุน คอยผาหมวก กั้นพรมแดนค่านนี้
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขตจังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตแม่ฮ่องสอน
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตจังหวัดตาก

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดเชียงใหม่เหมาะสำหรับการเกษตรกรรม สามารถปลูกพืชต่าง ๆ ได้เกือบทุกชนิด อุณหภูมิกวอากาศจะหนาวเย็น อุณหภูมิจะลดลงต่ำสุดประมาณ 1-2 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนอากาศจะอบอุ่น อากาศร้อนที่สุดจะขึ้นถึง 35 องศาเซลเซียส เดือนที่อากาศร้อนที่สุด คือ เดือนเมษายน ส่วนฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคม และฝนจะตกมากที่สุดในเดือนกันยายน

ประชากรของจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จำนวนประชากรที่สำรวจในปี 2490 มีประมาณ 534,628 คน พ.ศ.2499 มีประมาณ 697,741 คน

พ.ศ. 2503 ประมาณ 788,038 คน และในปี พ.ศ. 2522 มี 1,144,757 คน อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง 165,610 คน พลเมืองจังหวัดเชียงใหม่ประกอบด้วยชนหลายชาติหลายภาษา คือ มีทั้งคนไทย คนจีน และชาวต่างประเทศ ชาตินี้ ๆ นอกจากนี้ยังมีพวกชาวไทยภูเขาหลายชาติ คือ ชาวลัว, กะเหรี่ยง, แม้ว, เย้า, มูเซอร์, ลีซอ, ขมุ ฯลฯ

เชียงใหม่ในอดีต

สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากเชียงใหม่เป็นเมืองเก่าแก่และเป็นเมืองที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม จึงมีโบราณสถาน ปูนูนียวัตถุที่สำคัญและน่าสนใจมากมาย เช่น

วัดสวนดอก (บุปผาราม) เป็นวัดที่พระเจ้ากือนา โปรดให้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1926 เพื่อบรรจุพระบรมธาตุที่ได้มาจากลำพูน ภายในวิหารจะพบพระพุทธรูปประหลาดหันหลังชนกัน พระประธานที่กล่าวนี้หล่อในปี พ.ศ. 2061 ตัววิหารมีลวดลายอันวิจิตรพิสดารและมีความกว้างมาก จัดได้ว่าเป็นวิหารที่ใหญ่ที่สุด และนับว่าเป็นวัดที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่

พระพุทธรูปเก่าแก่อ เป็นพระพุทธรูปสมัยเชียงแสน หน้าตักกว้าง 8 ศอก เป็นพระพุทธรูปหล่อขนาดมหึมา มีน้ำหนักประมาณ 9000 ชั่ง (คำว่า ชั่ง เป็นภาษาไทยเหนือ หมายถึงน้ำหนักเท่ากับพันชั่ง) สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2047 โดยพระเมืองแก้ว กษัตริย์ในรัชกาลที่ 3 แห่งราชวงศ์เม็งราย พระพุทธรูปนี้ประดิษฐานอยู่ที่วัดพระเจ้าเก่าแก่อ

วัดเจ็ดยอก เดิมเรียกว่า วัดมหาโพธาราม สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าศิโลกราช กษัตริย์แห่งนครเชียงใหม่ ในพ.ศ. 2020 วัดนี้มีพระเจดีย์ใหญ่จำลองแบบวิหารพุทธคยา ในอินเดีย จัดว่าเป็นปูชนียวัตถุที่เพียบพร้อมไปด้วยศิลปฝีมือชาวลานนาไทยโดยครบครัน

วัดกุเต่า เดิมชื่อว่าวัดเวฬุาราม วัดนี้มีเจดีย์ที่มีลักษณะแปลกคล้าย ๆ กับเอาผลแตงโมมาชอนกันหลาย ๆ ลูก ชาวบ้านจึงเรียกว่า เจดีย์กุเต่าซึ่งเป็นเจดีย์ที่โชว์ศิลปของพม่า และเป็นที่ยับรรจุกะถูกของนรชามังขอล ราชบุตรที่สองของบุเรงนอง ซึ่งมาครองเชียงใหม่ในราว พ.ศ. 2121-2142

วัดพระสิงห์ เป็นวัดที่สำคัญวัดหนึ่ง เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปสิงห์ พระพุทธรูปปางมารวิชัยขัดสมาธิเพชร หน้าที่กว้างประมาณสองเศษ พุทธลักษณะงดงามมาก ประดิษฐานอยู่ในวิหารลายคำ วัดนี้เดิมเป็นตลาดเรียกว่า กาดสี่เชียงใหม่ จนถึงปี พ.ศ. 1888 พระเจ้านายกษัตริย์องค์ที่ 7 ในราชวงศ์เม็งราย ทรงโปรดให้สร้างวัดนี้ขึ้นพร้อมทั้งสร้างพระเจดีย์สูง 24 ศอกองค์หนึ่ง เพื่อใช้เป็นที่บรรจุอัฐิพระราชบิดาของพระองค์

วัดเจดีย์หลวง สร้างขึ้นในสมัยของพระเจ้าแสนเมืองมา กษัตริย์องค์ที่ 9 แห่งราชวงศ์เม็งราย โดยโปรดให้สร้างเจดีย์องค์ใหญ่สูงถึง 80 เมตร ฐานกว้างด้านละ 54 เมตร สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 1954 ต่อมาในสมัยพระนางจิระประภาครองเมืองเชียงใหม่ ได้เกิดแผ่นดินไหว ทำให้ยอดหักโค่นลงมาเมื่อปี พ.ศ. 2000 แต่ก็นับว่าเป็นเจดีย์องค์ใหญ่และสูงที่สุดในเชียงใหม่

วัดเชียงมั่น เป็นวัดที่เก่าแก่ที่สุดในเมืองเชียงใหม่ กล่าวว่าจะสร้างขึ้นในสมัยพ่อขุนเม็งรายมหาราช เมื่อปี พ.ศ. 1839 และพระองค์ทรงยกพระตำหนักที่ประทับมีชื่อว่า ตำหนักเชียงมั่น ถวายเป็นอารามให้ชื่อว่า วัดเชียงมั่น วัดนี้เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปที่สำคัญองค์หนึ่งคือ พระเสด็จกมณี หรือ พระแก้วขาว

วัดเจดีย์เหลี่ยมหรือเจดีย์กู่คำ สร้างขึ้นสมัยพ่อขุนเม็งรายมหาราช ในปี พ.ศ. 1831 ระวังที่ทรงครองเวียงกุมกาม โดยโปรดให้ช่างไปถ่ายแบบพระเจดีย์มาจากวัดจามเทวี ลำพูน เพื่อนำมาสร้างให้เป็นที่สักการะแก่คนทั้งหลาย โดยสร้างเจดีย์องค์นี้มีฐานกว้าง 8 วา 1 ศอก สูง 22 วา มีพระพุทธรูปบรรจุอยู่ในซุ้มทั้ง 4 ด้าน ๆ ละ 15 องค์ รวม 60 องค์ วัดนี้ได้ถูกทิ้งร้างมาเป็นเวลานานหลายร้อยปี จนถึงปี พ.ศ. 2451 จึงได้มีการบูรณะขึ้นด้วยศพบดี ชาวพม่า โดยให้ช่างชาวพม่าเป็นผู้ทำ จึงทำให้วัดกลายเป็นแต่เดิมเป็นแบบขอม กลายเป็นเจดีย์ที่มีศิลปะแบบพม่า

วัดแสนฝาง เป็นวัดพม่าที่เก่าแก่วัดหนึ่ง และไม่ปรากฏว่าสร้างขึ้นในสมัยใด แต่พระเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 7 โปรดให้หรือเอาที่ประทับของพระเจ้ากาวิโรรสสุริวงศ์ (เจ้าชีวิตอ้าว) เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 6 มาสร้างเมื่อ พ.ศ. 2420 (จ.ศ. 1239) และโปรดให้มิ่งงานฉลองเมื่อปี พ.ศ. 2421

เสาดินขมิ้นหรือเสาดินเหล็กเมือง เป็นหลักเมืองเมื่อครั้งสมัยพ่อขุนเม็งรายมหาราช
สร้างเมืองเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. 1839 ปัจจุบันนี้อยู่ตรงหน้าวัดเจดีย์หลวง ประดิษฐาน
อยู่ในวิหารจตุรมุขทรงไทยหลังเล็ก หลักอินทิลนี้สร้างด้วยไม้ซุงขนาดใหญ่ ทุกปีในเดือน
พฤษภาคม จะมีการฉลองหลักเมืองเป็นประจำ

วัดพระธาตุคอกยสุเทพ ประดิษฐานอยู่บนเขาคอกยสุเทพ สูงจากระดับน้ำทะเล
ประมาณ 3,051 ฟุต สร้างในสมัยพระเจ้ากือนา กษัตริย์องค์ที่ 8 แห่งราชวงศ์เม็งราย
เมื่อปี พ.ศ. 1927 พระบรมธาตุมีฐานกว้าง 6 วา สูง 12 วา ยอดฉัตร 5 ชั้น และ
เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า พระบรมธาตุองค์นี้นับเป็นปูชนียสถานสำคัญ
คูเมือง เชียงใหม่และจะมีงานประเพณีสงฆ์นำพระบรมธาตุในวันวิสาขบูชาของทุกปี

ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของเชียงใหม่ก็คล้าย ๆ กับจังหวัดอื่น ๆ
ในภาคเหนือ ซึ่งมีมากมาย เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีทานเจดีย์ทราย ประเพณี
ปล่อยนกปล่อยปลา ประเพณีคำหว่า ประเพณีเข้าอินทิล ประเพณีแหกนา (แหกนา)
ประเพณีการปลูกเรือน ประเพณีสืบชาติ ประเพณีทานข้าวสลาก (หรือกินกล้วยสลาก)
ประเพณีแฉวสาว-เสียดี ประเพณีลอยกระทงตามประทีป ประเพณีตั้งธรรมหลวง-เทศน์-
มหาชาติ ประเพณีขอเมือง ประเพณีพ่อนคาบ-พ่อนเจิง ประเพณีการละเล่นของพื้นเมือง
ประเพณีเทกกลมเด็กของภาคเหนือ ประเพณีการทานคุง ประเพณีใส่บาตร "เพ็งพุง"
ประเพณีส่งเคราะห์ ขึ้นท้าวทั้งสี่ พิธีส่งหาบ-ส่งคอน ส่งถ่าน ประเพณีการทำบุญ "ปอย"
พ่อนผีมค-ผีเม็ง ฯลฯ ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะประเพณีที่สำคัญ ซึ่งต่อมาได้เป็นจุดสำคัญ
ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ประเพณีเหล่านี้ได้แก่

ประเพณีสงกรานต์-ปีใหม่ ซึ่งชาวเมืองเหนือถือเป็นประเพณีมาแต่โบราณกาลว่า
เป็นวันขึ้นปีใหม่แบบพื้นเมือง โดยนับแต่พระอาทิตย์ออกจากราศีมีนเข้าสู่ราศีเมษเป็นวัน
ขึ้นปีใหม่ ซึ่งอยู่ในราวกลางเดือนเมษายน และมักจะถือเอาวันที่ 13 เมษายน เป็นวัน
เริ่มแรกของตรุษสงกรานต์ ทั้งนี้จะมีด้วยกันรวมทั้งสิ้นประมาณ 3 วัน โดยในวันที่ 13

เมษายน เรียกว่า "วันสังขารลวง" หรือวันสิ้นศักราชเก่า วันนี้จะมีการจุดประทัดในตอนเช้า ๆ ถือกันว่าไล่สังขาร (คืออายุที่ล่วงผ่านไปอีกปี) และจะมีการเล่นรดน้ำกัน หมู่บ้านก็จะพากันไปเที่ยวเตร่ตามที่ต่าง ๆ ในวันที่สองคือวันที่ 14 เมษายน ถือว่าเป็น "วันเนา" เป็นวันจ่ายหรือวันสุกดิบ จักซื้อหาอาหารที่จะนำมาปรุงถวายพระในวันรุ่งขึ้น ในตอนเย็นจะมีการไปชนทรายจากแม่น้ำที่ไหลมาไปกองไว้ที่วัด เพื่อก่อเจดีย์ทรายไว้ถวายในวันรุ่งขึ้น (คือวันพญาวัน) ในวันที่สามของตรุษสงกรานต์คือวันที่ 15 เมษายน เรียกว่า "วันพญาวัน" เป็นวันทำบุญทางศาสนา ตอนเช้ามีการทานขันข้าวที่วัด ตอนสายมีการแข่งเทศน์อานิสสงฆ์ปีใหม่ มีการทานเจดีย์ทรายและปล่อยนกปล่อยปลา มีการสรงน้ำพระ วันพญาวันนี้เป็นวันเริ่มต้นศักราชใหม่ ในวันถัดไปจะเรียกว่า "วันปากปี" ซึ่งจะมีการไปค้าหัวคือไปทำการเคารพสักการะผู้หลักผู้ใหญ่ ญาติ และท่านที่เคารพนับถือ การไปค้าหัวนี้บางที่ก็ไปในวันพญาวัน

ประเพณีค้าหัว มักจะเริ่มในวันพญาวัน ซึ่งถ้าไม่ทันก็จะเลื่อนไป "ค้าหัว" ในวันรุ่งขึ้น คือวันปากปี ซึ่งในวันนี้วัดต่าง ๆ ก็จะมีการแห่แห่นเครื่องไทยทานไปค้าหัวตามวัดต่าง ๆ ที่ไปมาหาสู่กัน โดยเจ้าอาวาสเป็นผู้นำไปซึ่งคณะศรัทธาก็จะเดินไปด้วยกัน หมู่ม ๆ จะนั่งชุดหมอล้อม มีพวงดอกไม้คล้องคอ บางคนก็ปะแป้งลายพรอย บางคนก็รำสุราและพ้อนเงินนำหน้าขบวน ส่วนสาว ๆ จะแต่งกายพื้นเมืองเสียบดอกไม้เอื้องที่มวยผม เมื่อพบปะกับหัววัดอื่น ๆ ก็จะมีการสาคน้ำใส่กัน เมื่อไปถึงวัดก็จะเอาของขึ้นไปบนกุฏิและบอกกล่าวสละมาลาโทษตามธรรมเนียม พระภิกษุที่รับ "ค้าหัว" ก็จะเอาน้ำขมิ้นส้มป่อยที่เอาไปวางไว้ตรงหน้านั้น ดูปริศจะเป็นการยอมรับการขอเสมา และอโหสิกรรมแล้วก็ได้ที่ลี้ให้พร

สำหรับการไปค้าหัวผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ ครูบาอาจารย์ ญาติผู้ใหญ่ นั้น สิ่งของที่เอาไปค้าหัวมักจะมีผลไม้ เช่น กลวย ออย มะปราง แดงกวา มะพร้าวอ่อน กล้วย กล้วย เมี่ยง บุหรี่ ยาสูบ กล้วย เสือเผ่น กางเกงหรือจะใส่เงินทองด้วยก็ได้ ของเหล่านี้จะห่อและใส่ภาชนะอย่างเรียบร้อย บางทีก็จะเป็นพุ่มดอกไม้เรียกว่า "ต้นดอกไม้" ทำด้วยดอกไม้สดหรือดอกไม้แห้งก็ได้ ประทับประคอบอย่างสวยงาม เจ้าของบ้านก็มักจะเตรียมอาหาร สุรากับหมากมวนไว้ต้อนรับด้วย ต่อจากนั้นก็มีการรดน้ำปีใหม่ตามธรรมเนียม

ประเพณีเข้าอินทิล ก็คือการสักการะบูชาเสาหลักเมือง สำหรับเสาหลักเมืองของเมืองเชียงใหม่ เดิมอยู่ที่วัดสะคือเมือง (หรือวัดอินทิล) ต่อมาโดยย้ายมาอยู่ที่วัดเจ็ดยอด ในสมัยพระเจ้ากาวิละครองเมืองเชียงใหม่ ในสมัยก่อนมีการทำพิธีสักการะบูชาเสาอินทิลขึ้นเป็นประจำทุกปี ซึ่งมักจะเริ่มทำในวันแรม 13 ค่ำ เดือน 8 เหนือ และเสร็จเมื่อวันขึ้น 4 ค่ำ เดือน 9 เหนือ ซึ่งเรียกกันว่า "เดือน 8 เข้าเดือน 9 ออก" ซึ่งชาวเมืองจะนำดอกไม้ธูปเทียน น้ำมัน ส้มป่อยใส่พานไปสรงและสักการะบูชา ในระหว่างการทำพิธีนี้จะจัดให้มีการขอพื้นเมืองและมีช่างพ่อนดอกพ่อนคาบ สั้งเวยเทพยดาอารักษ์ผี (เสื่อ) บ้าน ผี (เสื่อ) เมือง ก่อนที่จะเริ่มทำพิธีเข้าอินทิลก็จะมีการเซ่นสังเวยเทพยดาอารักษ์ มีการอัญเชิญผีบ้านผีเมืองมาเข้าทรงและพยากรณ์ชาตาบ้านเมือง ถ้าหากไม่คอยดีก็มีการทำพิธี "สืบชาตาเมือง" การทำพิธีดังกล่าวในสมัยก่อนจัดทำเป็นงานใหญ่ และพิธีนี้เลิกลงไปโดยสิ้นเชิงในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา แต่ในปัจจุบันเทศบาลนครเชียงใหม่ได้รื้อฟื้นจัดทำประเพณีขึ้นนี้อีก แต่ทำเฉพาะการสักการะบูชาเสาอินทิลเท่านั้น

ประเพณีลอยกระทง-ตามประทีป ในตำนานโยนกและจามเทวีวงศ์ เรียกว่าประเพณีลอยโขมค หรือลอยไฟ นั้นเอง ซึ่งจะมีขึ้นในวันเพ็ญเดือนสิบสอง (เดือนยี่ทางเหนือ) ชาวบ้านจะประดับประดาบ้านเรือนด้วยขงทิว จัดเตรียมประทีปหรือเทียนสีผึ้งไว้สำหรับบูชาพระ ที่ประตูบ้านก็จะหาคนกล้วยตบออย ทางมะพร้าว หรือไม้อื่น ๆ มาประคินธูทำเป็นขุมประตูปแบบต่าง ๆ ให้เป็นที่สวยงาม จากนั้นก็มีการจุดโคมตามประทีป ในขณะที่เดียวกันทางวัดวาอารามหรือสถานที่สำคัญ ก็จะมีการจัดสถานที่ให้สวยงาม มีการตบแต่งทำขุมประตูประทีปหรือประดับประดาด้วยดอกไม้โคมไฟ รอบ ๆ บริเวณพระเจดีย์ก็จะจุดไฟด้วยเทียนหรือประทีปเพื่อเป็นการบูชาระลึกถึงพระพุทธเจ้า ทุกวัดจะมีการทำบุญทางศาสนาในตอนเช้าและมีการฟังเทศน์ตลอดถึงกลางคืน จากนั้นก็มีการจุดประทีปและปล่อยโคมลอย (ลอยกระทง) เพื่อบูชาพระจุฬามณี ซึ่งประเพณีการลอยกระทงตามประทีปนี้มีในภาคเหนือเมื่อประมาณ 1000 ปีมาแล้ว ซึ่งเทศกาลยี่เป็งทางเหนือนั้นต่างจากที่อื่น ๆ คือ ยังคงมีทั้งตามประทีปตามบ้านเรือนและลอยกระทงด้วย

การเศรษฐกิจ

อาชีพหลักของชาวเชียงใหม่แต่เดิมนั้น คือ การกสิกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ราบมีแม่น้ำหลายสาย และดินฟ้าอากาศเหมาะสมแก่การเกษตรกรรม ดังนั้นอาชีพส่วนใหญ่คือ การทำนาและนิยมปลูกข้าวเหนียวมากกว่าข้าวเจ้า นอกจากนั้นก็มีการเพาะปลูกพวก ผลไม้ เช่น ลำไย ยาสูบ ชา เมี่ยง พวกพืชผักต่าง ๆ สำหรับอุตสาหกรรมในครัวเรือนก็นิยมทำกันแพร่หลาย จากการสำรวจของทางการจังหวัดเชียงใหม่เมื่อปี 2503 ที่สำคัญได้แก่ การทำรมมีประมาณ 500 ถึง 1000 ครอบครัวยการทำผ้ามีผู้นประกอบอาชีพ 50-100 ครอบครัวยการทำเครื่องเงินมีประมาณ 10-15 ครอบครัวยเครื่องเงินประมาณ 15-20 ครอบครัวยเครื่องปั้นดินเผาประมาณ 15-20 ครอบครัวยการสีข้าวมีโรงสี 14 โรง การแปรรูปไม้มีโรงเลื่อย 6 โรง มีโรงงานน้ำตาล 1 โรง โรงงานปูนเส้น 1 โรง

ทางด้านการคมนาคมในตัวจังหวัดในช่วงปี พ.ศ. 2504 มีถนนลาดยางหลายสาย นอกจากนั้นก็มีทางหลวงแผ่นดินที่สำคัญ 5 สาย คือ ทางหลวงแผ่นดินสายเชียงใหม่-จอมทอง-ฮอด ลาดยางเป็นระยะทาง 103 กิโลเมตร ทางหลวงแผ่นดินสายใต้ เชียงใหม่-ลำพูน ระยะทาง 27 กิโลเมตร ทางสายเหนือ เชียงใหม่-เชียงดาว-ฝาง ระยะทาง 153 กิโลเมตร ทางสายเชียงใหม่-สันทราย ยาวประมาณ 10 กิโลเมตร ทางสายเชียงใหม่-สันกำแพง ยาวประมาณ 13 กิโลเมตร และทางสายเชียงใหม่-ห้วยแก้ว-คอยสุเทพ ซึ่งอยู่ในความดูแลของจังหวัด

เชียงใหม่ในปัจจุบัน

เชียงใหม่ในช่วงยี่สิบกว่าปีที่ผ่านมามีเริ่มเป็นที่รู้จักของคนต่างถิ่น จนกระทั่งในปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2522) เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งในหมู่คนไทยและคนต่างประเทศ ซึ่งเมืองเชียงใหม่ก็ได้มีการพัฒนาไปบ้าง มีการค้นพบแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและเป็นต้นใจของนักท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียมประเพณีเก่า ๆ ก็ได้รับการไป ซึ่งในที่นี้จะได้

กล่าวถึงสิ่งที่ได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไป อันมีส่วนในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนี้

สถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือสืมรดก (heritage) เชิงการท่องเที่ยว

เนื่องจากเชียงใหม่เป็นเมืองเก่าแก่ มีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่เก่าแก่ สวยงามอยู่มากมาย มีทั้งเป็นศิลปะของชาวลานนาไทยและที่เป็นศิลปะของพม่า มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม อีกทั้งสภาพดินฟ้าอากาศดี จึงทำให้เชียงใหม่กลายเป็นแหล่งที่นักท่องเที่ยวสนใจ ซึ่งในปัจจุบันสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่ยุ้จักของพวกนักท่องเที่ยวก็ได้แก่

ทางค่านโบราณสถานและสถานที่สำคัญ คือ

วัดเจ็ดยอด วัดสวนดอก วัดเจ็ดยอด วัดกุฎีเต่า วัดพระสิงห์ วัดเชียงใหม่ วัดเจ็ดยอด วัดแสนฝาง วัดพระธาตุดอยสุเทพและพระเจ้าเก้าตื้อ นับเป็นโบราณสถานที่สำคัญมาแต่อดีตซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น อีกทั้งยังเป็นโบราณสถานที่มีความสวยงาม มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจควรศึกษา ดังนั้นจึงเป็นแหล่งหนึ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังมีสถานที่สำคัญและเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีก คือ

พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ อันเป็นที่ประทับแปรพระราชฐานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ บนดอยสุเทพ สร้างเสร็จในปี พ.ศ. 2505 ภายในบริเวณมีสวนดอกไม้บานาพันธุ์ทั้งพันธุ์ไทยและต่างประเทศ และเปิดให้ประชาชนเข้าชมในระหว่างที่พระองค์มิได้ประทับ ทุกวันศุกร์และวันหยุดราชการ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่ ซึ่งเป็นที่เก็บสะสมวัตถุโบราณที่น่าสนใจของลานนาไทย

ลัทธิคานแลนค เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง ดำเนินการโดยเอกชน ภายในมีไม้ดอกไม้ประดับและการแสดงพื้นเมืองของภาคเหนือให้ชม

ศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งซึ่งดำเนินงานโดยเอกชน ภายในมีหมู่บ้านจำลองของชาวเขาให้ชม มีการละเล่นของชาวเขาให้ชมโดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลที่สำคัญ นอกจากนี้ยังมีอาหารค่ำแบบขันโตกไว้บริการอีกด้วย ซึ่งเป็นสถานที่อีกแห่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ

หมู่บ้านแมวกอยปุย เริ่มเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2478 หมู่บ้านแห่งนี้ตั้งอยู่ที่ตำบลคอยปุย อยู่ใกล้กับพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ เป็นหมู่บ้านชาวเขาที่มีวิถีชีวิตธรรมดา ๆ หมู่บ้านสวยงาม มีการทำไร่ มีความเป็นอยู่และประเพณีของชาวเขาเผ่าแม่วที่แตกต่างไปจากคนท้องถิ่น

สถานที่สวยงามตามธรรมชาติ

เชียงใหม่เป็นเมืองที่อุดมไปด้วยธรรมชาติที่สวยงาม อันนับได้ว่าเป็นดินมรดกทางการท่องเที่ยวที่คึกคักหนึ่ง ประกอบกับมีการค้นพบแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพิ่มขึ้น จึงทำให้เชียงใหม่ได้เปรียบในแง่ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวมาก สถานที่เหล่านี้ได้แก่

ด้าเชียงดาว อยู่ในเขตอำเภอเชียงดาว ในเทือกเขาคอยอย่างสูง นับเป็นด้าที่ใหญ่ที่สุดของเชียงใหม่ ภายในมีด้าเล็ก ๆ มากมายและมีความสวยงามมาก

ด้าคัมเตา อยู่ในเขตอำเภอฝาง มีความสวยงามมากด้าหนึ่ง

โป่งเคือคป่าแป๋ อยู่ในเขตบ้านแม่เลา มีน้ำพุร้อนพุ่งขึ้นมาจากดินสูงประมาณ
เมตรกว่า

หมู่บ้านชาวเขาเผ่าแม่วที่แม่สาใหม่ นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่น่าสนใจ เพราะมีวิถีชีวิตที่สวยงามตามธรรมชาติ มีความเป็นอยู่และประเพณีที่ผิดแผกแตกต่างไป ซึ่งหมู่บ้านแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่แห่งหนึ่งของเชียงใหม่

การทำงานของช่างที่แม่สา มีการแสดงการทำงานของช่างให้ชม นับเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวต่างชาติให้ความสนใจมาก

วนอุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์ เป็นวนอุทยานแห่งชาติ ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 1,005 ตารางกิโลเมตร มีพันธุ์ไม้ป่าที่หายาก มีอากาศดี นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา

คอยอย่างซาง อยู่ในเทือกเขาตะนาวศรี เขตอำเภอฝาง บนยอดเขา มีลักษณะเป็นอ่าง สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2000 ฟุต เป็นสถานที่ที่ทดลองปลูกไม้เมืองหนาว

ขอโครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์โดยตรงต่อชาวเขา และ
ประชาชนทางอ้อมแก่ชาวภาคเหนือและภาคอื่น ๆ ของประเทศ คอยอำนวยความสะดวก
ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาก โดยเฉพาะในช่วงฤดูที่ดอกท้อบาน

ห้วยทุ่งจ้อ นับเป็นสถานที่แห่งใหม่ที่สวยงามและน่าสนใจ เพราะเป็นสถานที่
ทดลองปลูกไม้ดอกเมืองหนาว เช่น ดอกทิวลิป ฯลฯ ซึ่งเป็นโครงการในพระบรมราชานุ
เคราะห์เช่นกัน

การลองแม่น้ำกก นับเป็นสถานที่แห่งใหม่ที่นักท่องเที่ยวนิยมกันมาก โดยอาจ
จะลองเรือหรือลองแพจากท่าตอน อำเภอฝาง ไปตามลำน้ำและขึ้นฝั่งที่จังหวัดเชียงราย
ระหว่างทางจะได้สัมผัสกับธรรมชาติและทิวทัศน์อันสวยงาม

น้ำตกแม่ยะ นับเป็นน้ำตกที่ใหญ่โตมาก สูงกว่า 100 เมตร และมีความ
สวยงามมาก อยู่ในเขตอำเภอจอมทอง นอกจากนี้ยังมีน้ำตกแม่กลาง น้ำตกวชิรธาร
น้ำตกแม่สา ถ้ำบริจินคา ฯลฯ

ทางคานอุตสาหกรรมในครัวเรือนของเชียงใหม่ ก็จัดว่าเป็นแหล่งศิลปวัฒน-
ธรรมและหัตถกรรมที่มีความสำคัญมากเช่นกัน นับเป็นศิลปหัตถกรรมที่ถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมเชิง-
การท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ ได้แก่

หมู่บ้านทำรมสันตสนเปา คำบลบอสร้าง มีการทำรมจากกระดาษสาทำน้ำมัน
สำหรับกันแดด การทำรมจากผ้าแพร และจากผ้าฝ้าย

หมู่บ้านทำเครื่องเงิน เครื่องเงินไม้แกะสลัก ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมือง
เชียงใหม่ การทำเครื่องเงินเป็นศิลปหัตถกรรมที่ทำกันมาแต่ครั้งโบราณ โดยได้รับวัฒน-
ธรรมจากพม่า กรรมวิธีในการทำเป็นที่น่าสนใจของชาวต่างประเทศมาก เพราะเป็นงาน
ที่ใช้ฝีมือและความละเอียดอ่อน การแกะสลักก็ทำด้วยมือโดยไม่มีการเขียนลวดลายไว้ก่อน

โรงงานทำเครื่องสังคโลก ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเมือง
และ หมู่บ้านทอผ้าไหม สันกำแพง

งานประเพณีที่รับการฟื้นฟูและสนับสนุนเพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยว

งานประเพณีเหล่านี้เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีมาแต่ในอดีตรั้งได้กล่าวไว้ในตอนต้น แต่มาได้มีการส่งเสริมและอนุรักษ์ไว้ อันก่อให้เกิดประโยชน์ในทางการท่องเที่ยว ซึ่งงานประเพณีเหล่านี้ ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีคำหิ้ว ประเพณีตาม-ประทีปลอยกระทง ประเพณีการรับประทานอาหารขันโตก

ประเพณีสงกรานต์และประเพณีคำหิ้ว

จากที่ได้อธิบายมาตอนต้นแล้วว่าเป็นประเพณีที่มีมาแต่โบราณ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เมษายน ถึง 15 เมษายน ประเพณีนี้ได้รับการฟื้นฟูเพื่อเป็นการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีเดิมที่กำลังจะสูญไป และเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนั้นนอกเหนือจากที่มีการรณรงค์แล้ว ยังมีการจัดนิทรรศการ เช่น "เชียงใหม่เมื่อ 50 ปีก่อน" ซึ่งริเริ่มโดยองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาเชียงใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 และมีขบวนแห่ต่าง ๆ ดังนี้ ในวันที่ 13 เมษายน อันเป็นวันสงกรานต์ ในตอนเช้าทางจังหวัดและสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคเหนือ ได้จัดให้มี "กาดมั่ว" คือตลาดที่คนซื้อขายของกันในตลาดโบราณ ทั้งนี้จัดให้มีขึ้น ณ ศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่ นอกจากนั้นมีการประกวด "แม่หญิงศรีรัตนางจ้อง" (ผู้หญิงดีบรรดางกรม) โดยตั้งขบวนมาแต่ในเมือง มีการประกวดแม่คางาม ประกวดอาหารพื้นเมือง ประกวดการแกะสลักไม้ ประกวดการเขียนรม ส่วนในตอนบ่ายได้มีการจัดขบวนแห่พระพุทธรูปศักดิ์ ซึ่งทางจังหวัดเชียงใหม่ได้จัดขึ้นทุกปีและเริ่มมีมานานแล้ว โดยที่มีการจัดขบวนแห่องค์พระพุทธรูปศักดิ์เพื่อให้คนได้สงน้ำ นอกจากนั้นก็มีขบวนแห่จากวัดต่าง ๆ ที่ตกแต่งรถและแห่พระของวัดคนเขารวมขบวน หน้าขบวนของแต่ละวัดจะมีการฟ้อนดาบ ฟ้อนเล็บ นำขบวน ท้ายขบวนจะเป็นขบวนแห่นางสงกรานต์ของแต่ละปี โดยมีการจัดขบวนราวอย่างสวยงาม ในวันที่ 14 เมษายน หรือ "วันเนา" ในตอนบ่ายจะมีการขนทรายเข้าวัด ซึ่งโดยมากจะชุมนุมกันอยู่บริเวณลำน้ำปิงในช่วงสะพานนวรัฐ มีการสาดน้ำเป็นที่สนุกสนาน วันที่ 15 เมษายน หลังจากที่ไปถวายทานเจคีย์ทรายและรับศีลรับพรในตอนเช้าแล้ว ในตอนบ่ายทางจังหวัดร่วมกับประชาชนในเขตอำเภอต่าง ๆ จะตกแต่งขบวนคำหิ้วของอำเภอตน และแห่รอบเมืองมาคำหิ้วผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ โดยที่ขบวนคำหิ้ว

ก็ได้พยายามที่จะรักษาประเพณีเดิมไว้ครบถ้วน คือ มีการตกแต่งพุ่มดอกไม้ เรียกว่า "ต้นดอก"
นอกจากนี้ก็ได้จัดแห่พวกของที่จะคำหัว คือ กลวย ลอย มะพร้าว มะพร้าวอ่อน ฯลฯ ผู้ร่วมขบวน
โดยมากแต่งกายพื้นเมือง คือ ผู้ชายสวมหม้อฮ่อม ผู้หญิงนุ่งผ้าถุง นอกจากนั้นทางจังหวัดยัง
ได้เชิญชาวไทประชาชนชาวเชียงใหม่แต่งกายพื้นเมืองเพื่อรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้ด้วย

ประเพณีลอยกระทง-ตามประเพณี จังหวัดเชียงใหม่ยังคงรักษาประเพณีไว้
อย่างเคร่งครัด คือตามบ้านเรือนยังคงมีการตามประเพณี (ทำจากเทียนสีผึ้ง) มีการตกแต่ง
ขุ่มประติมากรรม กลวย ต้นกลวย ทางมะพร้าว เรียกว่า "ประติมากรรม" และมีการลอยกระทงซึ่งแต่
ก่อนเชียงใหม่มีการลอยกระทงประจำปีเฉพาะวันเพ็ญเดือน 12 มีกระทงขนาดเล็ก ต่อมา
ประมาณปี พ.ศ. 2476 มีนักเรียนโรงเรียนยุพราชวิทยาลัยกลุ่มหนึ่ง ได้นำเอาเรือกาบปติ
ซึ่งเป็นเรือขนาดเล็กบรรทุกนักดนตรีและคนตรี เครื่องสายพื้นเมืองแห่ลอมไปตามลำน้ำ ในปี
ถัดมาคือประมาณ พ.ศ. 2477 นักเรียนโรงเรียนปิ่นสร้อยแยดส์วิทยาลัย ก็ได้รวมกลุ่มกัน
จัดทำกระทงขนาดใหญ่ประดับประดาโคมไฟสวยงามลอยบนต้นต้นกลวย บรรเลงเพลงแข่งขันกัน
ในปีต่อ ๆ มาคนเห็นดีและสนุกจึงพากันทำกระทงขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น ซึ่งในสมัยต่อ ๆ มาทาง
จังหวัดเชียงใหม่จึงได้จัดให้มีขึ้น 2 วัน คือ วันแรก เรียกว่า "วันลอยกระทงเล็ก" จัดขึ้น
ในวันเพ็ญเดือนสิบสอง (เดือนยี่เป็งทางเหนือ) มีการลอยกระทงเล็ก ๆ เรียก "กระทงสาย"
ทำด้วยกาบกล้วยปักเทียนสีผึ้ง ในวันแรกหนึ่งค่ำ เดือนสิบสอง เป็น "วันกระทงใหญ่" โดย
ทางจังหวัดเชิญชวนให้โรงเรียน หน่วยงานราชการ หรือรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ส่งกระทงเข้า
ร่วมประกวด โดยตกแต่งมรดมีขบวนหน้าหน้า และนำลงลอยในแม่น้ำ นอกจากนี้ก็มีการ
ประกวดดอกไม้ไฟ ทั้งนี้ทั้งประเพณีสวยงามหรือสูงที่สุด ซึ่งประเพณีนี้เป็นที่สนใจของ
นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาก และต่างจากจังหวัดอื่น ๆ

ประเพณีการรับประทานอาหารขันโตก ซึ่งเกือบจะสูญไปได้รับการฟื้นฟูขึ้นมา
จนรุ่งเรือง และ เป็นสิ่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวส่วนมากจะขาดไม่ได้เมื่อมาเยือนเชียงใหม่ การ
รับประทานอาหารขันโตกนั้นผู้รับประทานจะนั่งพับเพียบกับพื้นล้อมรอบขันโตก ซึ่งเป็นภาชนะ
ทำด้วยไม้สักมีขาตั้งสูงตั้งแต่ 8 นิ้วขึ้นไป ก้นบนทำด้วยไม้สักกลึงเป็นวงกลมมีขอบหยักขึ้นมา
ส่วนที่ขาโตกนั้นส่วนล่างสุดมีไม้โค้งเป็นวงกลมเหมือนลอรอรองรับขาโตกอีกชั้นหนึ่ง ระหว่าง

ที่รับประทานก็จะมีการแสดงพื้นเมือง เช่น ฟ้อนเล็บ ฟ้อนเทียนโห่ชม และมีดนตรีพื้นเมือง บรรเลงให้ฟัง ประเพณีนี้ได้รับการฟื้นฟูครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2496 โดย นายไกรสิทธิ์ นิ่มมานเหมินทร์ ซึ่งได้จัดเลี้ยงแขกต่างประเทศจนเป็นที่ศรัทธาใจของแขก ต่อมาทางจังหวัด เชียงใหม่ได้จัดเลี้ยงเฉพาะบรรดาแขกเมือง จนกระทั่งปัจจุบันมีจัดตามศูนย์วัฒนธรรมทุกคืน เพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ใช้บริการและสัมผัสกับบรรยากาศเก่า ๆ

"งานไม้ประดับ" หรือ งาน "วันบุปผชาติ" เป็นงานที่จัดขึ้นมาเมื่อประมาณ เดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2520 โดยองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขา เชียงใหม่ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ เนื่องจากช่วงดังกล่าวเป็นช่วง ที่ในจังหวัดเชียงใหม่มีดอกไม้สวยงามเป็นจำนวนมาก องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงคิดจัดงานดังกล่าวขึ้นโดยมีการประกวดพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ ต้นไม้ โดย จัดขึ้น ณ บริเวณสวนบวกราค ในตอนเช้าจะมีการเชิญชวนบรรดาทางร้าน หน่วยราชการ และวิสาหกิจต่าง ๆ ให้ส่งรถบุปผชาติเข้าประกวดและแห่ไปรอบเมือง โดยจะนำดอกไม้สด หรือไม้ประดับมาตกแต่งรถเป็นรูปต่าง ๆ ทั้งประเภทสวยงามและความคิด ซึ่งปรากฏว่า เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวมาก และทางจังหวัดเชียงใหม่ก็ได้จัดดำเนินการในปีต่อ ๆ มา ทุกปี

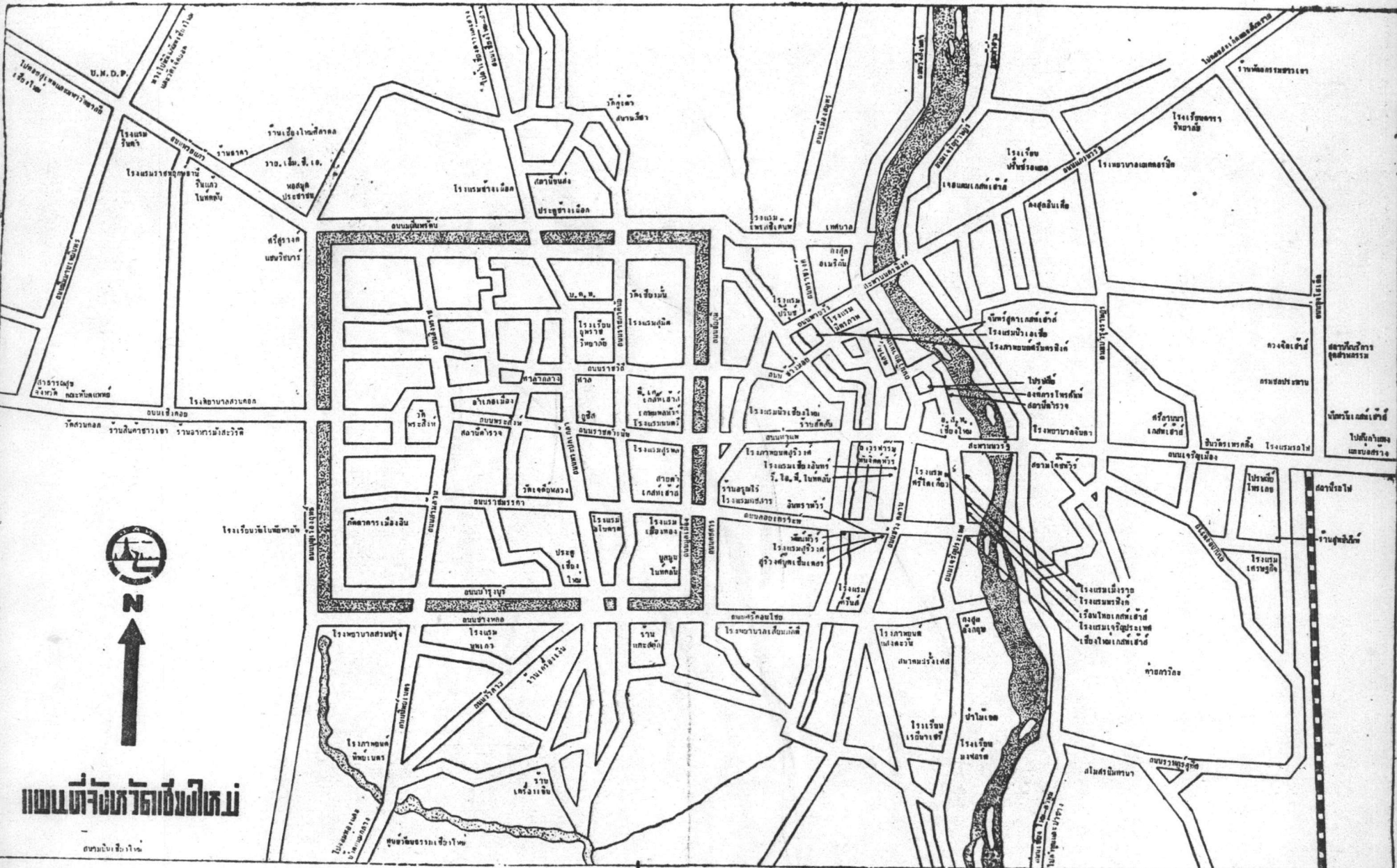
งานดูหนาวประจำปี ซึ่งจัดในช่วง 31 ธันวาคม - 6 มกราคม ของทุกปีนั้น เป็นประเพณีที่จัดมานาน ซึ่งเริ่มต้นเมื่อคราวเสด็จประพาสมณฑลฝ่ายเหนือของรัชกาลที่ 7 และเนื่องจากเชียงใหม่มีอุตสาหกรรมพื้นเมืองหลายอย่าง ถ้าทางการจังหวัดเชียงใหม่จะ จัดนำไปให้ทอดพระเนตรยังที่ทำการอุตสาหกรรมในท้องที่จริงก็จะเสียเวลามาก ดังนั้น ทางคณะกรรมการจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมี พระยาเพชรพิสัยสรเดช เป็นปลัดมณฑลจังหวัด จึงจัดนำตัวอย่างอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมารวมแสดงให้ทอดพระเนตรที่โรงเรียน บุพราชนิเวศน์ฯ หลังจากนั้นจึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ชม ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดคนต่อมา คือ พระยาอนุบาลพายัพกิจ เห็นว่าอุตสาหกรรมพื้นบ้านและการเกษตรเป็นเศรษฐกิจหลักของ จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้จัดแสดงขึ้นในดูหนาวเป็นประจำทุกปีและเมื่องานขยายขึ้น จึงย้าย มาจัด ณ บริเวณสนามกีฬาเทศบาลนครเชียงใหม่ ปัจจุบันภายในงานมีการออกร้าน การ

ประกวดที่ผลทางการเกษตร การประกวดจิตรกรรม มีนิทรรศการ ของหน่วยงานต่าง ๆ การละเล่น ฯลฯ ซึ่งนับได้ว่าได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวต่างถิ่นพอสมควร

การเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันเชียงใหม่ได้กลายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ดังนั้นวงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวจึงมีมากขึ้น เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้าของที่ระลึก แต่อย่างไรก็ตามอาชีพหลักของชาวเชียงใหม่ส่วนใหญ่ก็คงเป็นการกสิกรรม มีการทำนา ปลูกพืชผักต่าง ๆ ลำไย ลิ้นจี่ ฯลฯ นอกจากนี้ยังได้มีการเพาะปลูกพวกพืชผักเมืองหนาว ซึ่งเป็นที่นิยมของคนในภาคอื่น ๆ อีก เช่น สตรอเบอร์รี่ สลัดหอม หน่อไม้ฝรั่ง (Asparagus) ฯลฯ

ทางด้านคมนาคม ถนนหนทางก็ได้รับการพัฒนาขึ้นมา (ดูรูปที่ 3.1, 3.2 และแผนที่ประกอบ) มีการสร้างถนนเข้าไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีการตัดถนนเชื่อมระหว่างจังหวัดต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น สายเชียงใหม่-คอยสะเก็ด-เชียงใหม่ เป็นต้น

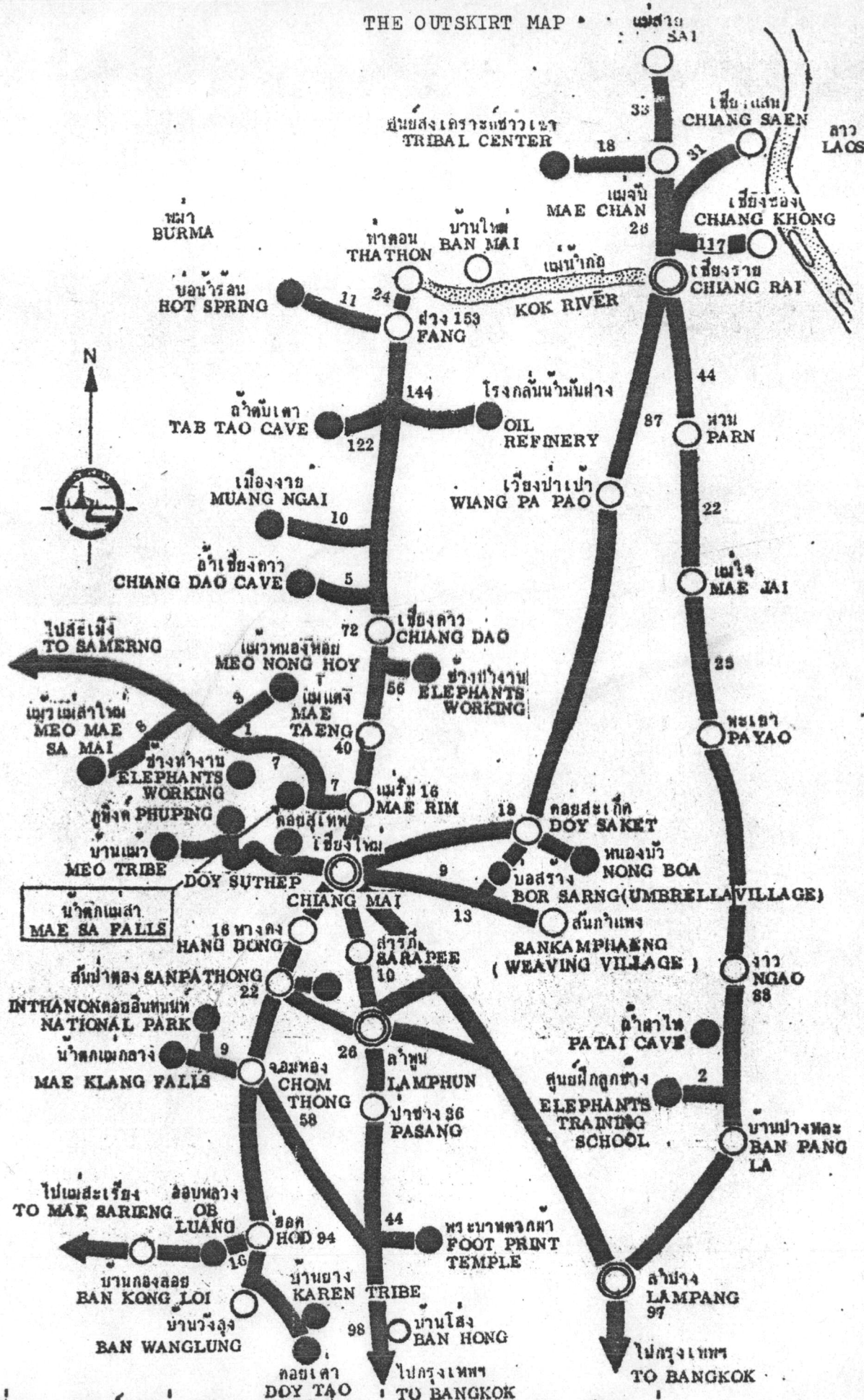

แผนที่จังหวัดเชียงใหม่

รูปที่ 3.1
แผนที่จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สาขาเชียงใหม่

THE OUTSKIRT MAP

แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมและสถานที่สำคัญในเขตเมืองเชียงใหม่